

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וְהָרִי כְּתוּב כָּל עֵץ, אִם הָיָה אוֹמֵר עֵץ - יָפֵה, אֲבָל כְּתוּב כָּל עֵץ? אָמַר לוֹ: וְדָאִי כִּף זֶה, שְׂבָכָל מְקוּם, כ"ל הוּא צַדִּיק, אֲבָל הַכֹּל אֶחָד. כֹּל זֶה צַדִּיק, עֵץ זֶה הַעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, שְׂגוּף וּבְרִית נְחֻשְׁבִים לְאַחַד, אֲבָל בְּכַתוּב הָזֶה כֹּל עֵץ נְחֻמֵּד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל - זֶה צַדִּיק, לְמִרְאָה - זו הַשְּׂכִינָה, שְׁנֵאֲמַר בֵּה בְּמִרְאָה אֱלֹהֵי אֲתוּדָע, וְעֵץ הַחַיִּים - זֶה הַעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים שְׁלֹמְעֵלָה, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְעֵלְיָה.

אָמַר לוֹ: הָרִי הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה הִיא הַגֶּזֶן, שְׁמֵשֶׁם עֵץ הַחַיִּים נְטוּעַ, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹף הַגֶּזֶן. מַה זֶה מִן הָאֲדָמָה? אֵלֶּא זוֹ הַשְּׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה שְׁמִמְנָה נְטוּעַ כָּל עֵץ, שֶׁהוּא צַדִּיק. כ"ל הוּא מֵצֵד שֶׁל מ"י, שְׂכָף עוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן כ"ל מ"י, וּבְשִׁבְלֵה נֵאֲמַר מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ וְגוֹמֵר, שֶׁהוּא הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, הוּא לְמִטָּה, עֵץ הַדַּעַת טוֹב - זֶה מִטְטְרוּן, וְרַע - זֶה סַמְא"ל, וּמְשוּם זֶה וְעֵץ הַדַּעַת, ו' פֶּא לְרִבּוּת, שֶׁהוּא כֹּא מְקוּם אַחַר, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְעוֹד, וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהֵיִם מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ, זֶהוּ צִמַּח צַדִּיק וּמִתַּחְתּוֹ יֵצֵא. בֹּא תִרְאֶה, כֹּל מִי שְׁשׂוּמֵר בְּרִית, אוֹתוֹ הַבֵּן שְׁנוֹתָן לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא עֲלָיו נֵאֲמַר וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהֵיִם כָּל עֵץ נְחֻמֵּד לְמִרְאָה - בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְטוֹב לְמֵאֲכָל - בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה, אֲבָל בֵּן אַחַר שֶׁלֹּא נִעְשֶׂה בְּיָרְאָה וְאֶהְבֶּה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא, מַה כְּתוּב בּוֹ? וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְזוֹ עֲרֻבוּכְיָה שֶׁל טוֹב וְרַע, מְעַרְבַּ מִמְּצָה וּשְׂאוֹר.

מְעוֹרְבַּ מִמְּצָה וּשְׂאוֹר.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כָּל עֵץ פְּתִיב, אִי הָיָה אָמַר עֵץ שְׂפִיר, אֲבָל כָּל עֵץ פְּתִיב, אָמַר לִיָּה וְדָאִי הָכִי הוּא, דְּבָכָל אֶתֶר. כ"ל צַדִּיק אִיהוּ, אֲבָל כֹּלֵא חַד, כָּל דָּא צַדִּיק, עֵץ דָּא עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, דְּגוּף וּבְרִית חֻשְׁבִּינָן חַד, אֲבָל בְּהָאִי קָרָא כָּל עֵץ נְחֻמֵּד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל דָּא צַדִּיק, לְמִרְאָה דָּא שְׂכִינְתָא דְאֲתַמֵּר בֵּה (במדבר יב ו) בְּמִרְאָה אֱלֹהֵי אֲתוּדָע, וְעֵץ הַחַיִּים דָּא עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, דְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְלַעֲיֵלָא דְאֲתַמֵּר בֵּה (קהלת ז יב) הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְעֵלְיָה.

אָמַר לִיָּה הֵא שְׂכִינְתָא תַּתָּא אִיהִי גֶזֶן, דְּמִתַּמָּן עֵץ הַחַיִּים נְטוּעַ, כְּמָה דְאֲתַמֵּר (בראשית ב ט) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹף הַגֶּזֶן, מֵאִי מִן הָאֲדָמָה, אֵלֶּא דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָא, דְּמִינָה אֲתַנְטַע כָּל עֵץ דְאִיהוּ צַדִּיק, כ"ל אִיהוּ מִסְטְרָא דְמ"י, דְּהָכִי סְלִיק לְחֻשְׁבוֹן כ"ל מ"י, וּבְגִינָה אֲתַמֵּר (איוב לח כט) מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ וְגוֹמֵר, דְאִיהוּ הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אִיהוּ לְתַתָּא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב דָּא מִטְטְרוּן, וְרַע דָּא סַמְא"ל וּבְגִין דָּא וְעֵץ הַדַּעַת ו' אֶתָּא לְרִבּוּיָא, דְאִיהוּ אֲתִי מֵאֶתֶר אַחֲרָא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְעוֹד וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהֵיִם מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ, דָּא אִיהוּ צִמַּח צַדִּיק (ירמיה כג ה) וּמִתַּחְתּוֹ יֵצֵא (זכריה ו יב). תָּא חֲזִי כָּל מֵאֵן דְּנִטְיֵר בְּרִית, הֵהוּא בַר דְּיָהִיב לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, עֲלִיָּה אֲתַמֵּר (בראשית ב ט) וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהֵיִם כָּל עֵץ נְחֻמֵּד לְמִרְאָה בְּרִיזִין דְּאוֹרִיָּתָא, וְטוֹב לְמֵאֲכָל בְּפִקוּדִין דְּאוֹרִיָּתָא, אֲבָל בְּרָא אַחֲרָא דְלֹא אֲתַעֲבִיד בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, מַה פְּתִיב בֵּיה (שם) וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְדָא עֲרֻבוּכְיָא דְטוֹב וְרַע,